

Asia: VN/12900/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan näkemykset sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Lakiesitys on edelleen liian tulkinnanvarainen. Esitys tulee olla selkeä, jottei se aseta hyvinvointialueiden sijaisina toimivia työntekijöitä eriarvoiseen asemaan.

Muun muassa se, mitä tarkoitetaan sosiaalialan korkeakoulututkinnolla, tulee avata selkeästi. Esitetyillä muutoksilla ei yksistään ratkaista työvoimapulaa vaan työolojen parantamiseksi tulee myös hyvinvointialueiden panostaa, jotta saamme rekrytoitua sosiaalityöntekijöitä. Ammatin arvostus tulisi näkyä selkeämmin.

Työnjakoa sosiaalihuollon tehtävissä eri ammattikuntien välillä tulee tarkentaa ja työnjaon tulee olla selkeä. Nyt esitys ei tue työnjaon selventämistä eikä edistä tehtävärakenteen muutosta. Näen jopa että sosiaalityöntekijöitä eriarvoistavaa on se, että yhden ammattikunnan työn vaatimuksissa turvaututaan pätevyyden höllentämiseen. Lain tulee olla siis mahdollisimman selkeä ja helposti tulkittavissa oleva eikä höllennystä tutkintovaatimukseen/sijaispätevyyteen tule tehdä. Sen sijaan sijaispätevän työntekijän toimimista sijaisena/tilapäisenä työntekijänä minusta voisi jatkaa vuodenkin jälkeen, jos työnantaja on todistettavasti laittanut paikan hakuun, eikä siihen ole päteviä työntekijöitä vielä ollut tarjolla. Eli tilapäisenä työntekijänä voisi toimia enintään vuoden kerrallaan. Määräaikaisuus voi jatkua sitten, jos vakituista rekrytointia ei ole onnistuttu tekemään. Tilapäisenä työntekijänä voisi näin toimia esim. 3 vuotta kerrallaan. Vuosi on erittäin lyhyt aika eikä ole asiakkaidenkaan edun mukaista lisätä näin työntekijöiden vaihtuvuutta. Tämä, kuinka kauan voi toimia sijaisena, tulee joka tapauksessa olla laissa määriteltynä erittäin selkeästi. Siitä, että tilapäisenä työntekijänä voi toimia yliopiston kirjoilla oleva sosiaalityöntekijä-opiskelija, jolla on riittävät aineopinnot ja harjoittelu suoritettu, ei tulisi luopua.

Lausunnonantajan näkemykset voimaantulosta

Voimaantulossa tulisi huomioida joka tapauksessa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistus, ettei asiat jää irrallisiksi toisistaan. Jos lakimuutos tulisi voimaan 1.1.2025 tulisi sen olla määräaikainen, jotta edellä mainittu kokonaisuudistus tulisi huomioiduksi.

Onko lakiehdotuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia lakiehdotuksella voidaan arvioida olevan?

Lakimuutoksen olennaisia vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi. Pikemminkin ratkaisu vaikuttaa hätiköidyltä, jotta sillä saataisiin parannettua kentän työntekijätilannetta. Tämä ei kuitenkaan turvaa sosiaalityöntekijöiden saatavuutta, vaan vaikutus voi olla päinvastainen. Muita pito- ja vetovoimatekijöitä on oltava hyvinvointialueilla ratkaisuvaihtoehtoina. Myös vaikutuksia talouden sopeuttamisen näkökulmasta ei ole riittävästi läpikäyty.

Muita yleisiä huomioita lakiehdotuksesta?

Maisterivaiheen opiskelumahdollisuuksia tulee lisätä.

Meidän tulee turvata pätevien sosiaalityöntekijöiden saatavuus ja pysyvyys, ei luoda mallia, jolla sosiaalityöntekijän tehtäviä toteutetaan määräaikaisten, tilapäisen sosiaalityöntekijöiden kelpoisuuden täyttävien työntekijöiden turvin.

Heinonen Merja
Etelä-Karjalan hyvinvointialue - sosiaalityön johtaja